

การจัดการเรียนการสอนดนตรีของเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

TEACHING AND LEARNING MANAGEMENT OF PRE-COLLEGE, COLLEGE OF MUSIC, MAHIDOL UNIVERSITY

ธัญญ์รัศม์ ดิตต์ดำรงสกุล* ปริยานันท์ พรหมสุขกุล อำไพ บูรณประพุกษ์

Thanraphat Dittumrongsakul*, Preeyanun Promsukkul, Ampai Buranaprapuk

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

College of Music, Mahidol University.

*Corresponding author, e-mail: p.poys@hotmail.com

Received: 18 November 2020; **Revised:** 11 March 2021; **Accepted:** 31 March 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพการจัดการเรียนการสอนดนตรีของเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล และ 2) แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีของเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ด้วยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนดนตรีวิชาทักษะวิชาชีพพื้นฐาน ของเตรียมอุดมดนตรี จำนวน 13 คน ประกอบด้วย 1) ครูใหญ่ 1 คน และอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา หลักสูตร 1 คน 2) อาจารย์ผู้สอนกลุ่มวิชาทักษะวิชาชีพพื้นฐาน 11 คน คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและแบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน โดยพบว่า ส่วนแรก สภาพการจัดการเรียนการสอนดนตรี แบ่งออกเป็น 5 ด้าน 1) ด้านหลักสูตรและเนื้อหา มีการจัดวางเนื้อหาและเป้าหมายของแต่ละวิชาที่แตกต่างกันออกไป โดยครูผู้สอนคำนึงถึงความเหมาะสม กับผู้เรียนทั้งด้านเนื้อหาในรายวิชาและด้านการนำไปประยุกต์ใช้ 2) ด้านครูผู้สอน จะมีการวางแผนการจัดการ เรียนการสอนและปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนให้เข้ากับผู้น้อยอยู่เสมอ และมีเทคนิคในการจัดการเรียน การสอนในแต่ละวิชาแตกต่างกันออกไป 3) ด้านกิจกรรม ในกลุ่มวิชาทฤษฎีมีการใช้กิจกรรมเสริมเพื่อเพิ่มความ เข้าใจในการเรียน ส่วนกลุ่มวิชาปฏิบัติ ใช้กิจกรรมการลงมือทำจริง ปฏิบัติเสริมความเข้าใจในการเรียน 4) ด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่ มีการประยุกต์ใช้สื่อและอุปกรณ์อย่างหลากหลาย ซึ่งทางเตรียมอุดมดนตรีมีการจัดการ และเตรียมความพร้อมให้อย่างครบถ้วน นอกจากนี้ครูผู้สอนยังนำสื่อออนไลน์ต่าง ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด 5) ด้านการวัดและประเมินผล ครูผู้สอนส่วนมากจะประเมินผู้เรียนแบบรายบุคคล ตามพัฒนาการการเรียนรู้ ส่วนที่สอง แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรี ส่วนมากเห็นว่ามีพัฒนาการรูปแบบ การจัดการเรียนการสอนและเนื้อหาการเรียนการสอนโดยการใช้เทคโนโลยีประกอบการเรียนการสอนให้มากขึ้น จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะในแต่ละรายวิชา ไปพัฒนาต่อยอดการเรียนในอนาคตเองได้

คำสำคัญ: การจัดการเรียนการสอนดนตรี เติร์ยมอุดมดนตรี ทักษะวิชาชีพพื้นฐาน

Abstract

This research aimed to study 1) the state of teaching and learning management of Pre-college, College of music, Mahidol University and 2) the guideline of teaching and learning management of Pre-college, College of music, Mahidol University. This research collected data through a semi-structured interview and non-participatory observation. The key informants are 13 persons involved in the management of music teaching consisting of 1) the principal 1 person and teachers involving in curriculum development 1 person, and 2) teachers teaching basic vocational skills 11 persons. A semi-structured interview forms and non-participatory observation form were used as research tools. The results were divided into two parts that, the first part, the music instructional management conditions were divided into 5 areas: 1) Curriculum and contents - The content and goals of each subject are laid out differently. The teachers select the content that is suitable for the learners in both course content and their application, 2) Teachers - Teachers will have a plan for teaching and learning to adapt to the students at all times and have different techniques in each subject, 3) Activities - Theoretical subjects use activities to enhance understanding of learning. Practical subjects use activities as a practice to enhance learning and understanding through the hands-on practice, 4) Media, equipment and location - There is a wide range of media and equipment applications which the facility of the Pre-college is fully organized and prepared. In addition, teachers also use various online media for maximum efficiency, and 5) Measurement and evaluation - Most teachers assess learners individually based on their learning development. For second part, guideline for teaching and learning music - Most of them saw that the teaching and learning models were developed by using technology for teaching and learning, thus resulting in teaching and learning that promote skills of the learners so that the learners can apply the knowledge and the skills in each course for further development in the future.

Keywords: Teaching Learning Management, Pre-College, Basic Vocational Skills

บทนำ

ภายใต้การพัฒนาอย่างต่อเนื่องของสังคม เทคโนโลยี และเศรษฐกิจในปัจจุบัน การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศ เป็นองค์ประกอบหลักที่พัฒนามนุษย์ให้เกิดองค์ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความชำนาญ และความสามารถ การศึกษาส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพในคนให้สามารถนำความรู้ไปประกอบวิชาชีพ ทั้งนี้ยังสามารถพัฒนาทักษะและองค์ความรู้ต่าง ๆ ไปต่อยอดในการประกอบวิชาชีพในอนาคต ในสังคมยุคปัจจุบันจะเห็นรูปแบบการศึกษาที่หลากหลายเกิดขึ้น และมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในสถาบัน หรือแม้แต่การศึกษาในรูปแบบของสื่อออนไลน์ ที่ตอบสนองการพัฒนาอย่างไม่สิ้นสุดของมนุษย์ [1]

ทั้งนี้การจัดการศึกษาของประเทศไทยได้มีกระทรวงศึกษาธิการเป็นส่วนหลักที่มีหน้าที่ในการจัดการและส่งเสริมการศึกษา ตั้งแต่การศึกษาระดับขั้นพื้นฐานถึงการอุดมศึกษา รวมทั้งการอาชีวศึกษา ในปัจจุบันการจัดการศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนและเพิ่มมุมมองของการศึกษาให้ทันต่อสถานการณ์ที่ก้าวไปอย่างรวดเร็ว

ในสังคมโลก ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ที่พร้อมใช้งานในโลกศตวรรษที่ 21 มีทักษะแบบคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การประยุกต์ และการเรียนรู้ด้วยตนเอง [2] เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาที่ต้องการบุคลากรที่มีความสามารถ ทั้งในด้านความรู้ ความคิด หรือความสามารถในการปฏิบัติงานที่อยู่ในระดับมืออาชีพ

การอาชีวศึกษาเป็นหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ให้การศึกษาคือการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพ ให้มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์เฉพาะ ด้านในสายงานอาชีพนั้น ซึ่งระบบการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียน การสอนให้เหมาะสม มุ่งเน้นการจัดการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับสภาพสังคม และตลาดแรงงาน [3]

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นอีกหนึ่งสถาบันที่เล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษา วิชาชีพเฉพาะด้าน จึงมีการจัดตั้งโครงการหลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี (Pre-College Young Artists Music Program International Music Boarding School) ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตั้งแต่ปีการศึกษา 2544 ซึ่งเป็นหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ มุ่งหวังที่จะพัฒนาผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ ในวิชาชีพทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ เนื่องจากการศึกษาวิชาดนตรีในโรงเรียนมัธยมทั่วไป ไม่มีความ เข้มข้นและเข้มข้นเพียงพอที่จะให้การศึกษาดนตรีเป็นอาชีพ และหากผู้เรียนศึกษาและพัฒนาศักยภาพ ในการศึกษาระดับอุดมศึกษา 4 ปี ก็อาจจะไม่สามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้เต็มที่และไม่สามารถแข่งขัน ในระดับนานาชาติได้ [4]

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มีการศึกษาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดนตรีในหลาย ประเด็น ธิติ ปัญญาอินทร์ [5] ได้ศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาทฤษฎีดนตรีสากลของครูผู้สอนดนตรี ในโรงเรียนมัธยม จังหวัดบุรีรัมย์ นคร วงศ์ไชยรัตนกุล [6] ได้ศึกษาการเรียนการสอนดนตรีสากลของวิทยาลัย นาฏศิลป์ในประเทศไทย ทฤษฎี เตือนหทัย [7] ได้ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอน รายวิชาเพิ่มเติม (ดนตรีไทย) สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในจังหวัดกรุงเทพฯ ทั้งนี้จากการศึกษาผู้วิจัยเห็นถึงความ จำเป็นในการศึกษาเพื่อพัฒนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนดนตรีในกลุ่มวิชาชีพพื้นฐานของหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ นอกจากนี้เตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ยังเป็นโรงเรียน ที่มีหลักสูตรวิชาพื้นฐานสำหรับการเรียนดนตรีได้ครบถ้วนและมากกว่าที่อื่นตลอดการศึกษา

จากความสำคัญและความเป็นมาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญจึงสนใจศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนการสอนดนตรีของเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อเสนอข้อมูล ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจในด้านการเรียนการสอนดนตรีได้นำไปประยุกต์ และพัฒนาการเรียนการสอนดนตรี ให้เกิดคุณภาพต่อไป ดังนั้นการศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับเตรียมอุดมดนตรีของวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล จึงเป็นอีกหนึ่งการศึกษาที่จะได้ทราบถึงการจัดการเรียนการสอนดนตรี และเป็นแนวทาง ในการจัดการเรียนการสอนดนตรีในอนาคตให้มีประสิทธิภาพในทุกด้าน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation)

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลักในงานวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) ครูใหญ่ 1 คน และอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร 1 คน 2) อาจารย์ผู้สอนกลุ่มวิชาทักษะวิชาชีพพื้นฐานของเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 11 คน ประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอนวิชา ทฤษฎีดนตรี โสตทักษะ และการอ่านโน้ต การขับร้องและการออกเสียง ทักษะคีย์บอร์ด ประวัติดนตรีตะวันตก ประวัติดนตรีไทย ฆ้องวงใหญ่ รูปแบบของดนตรี และเครื่องดนตรีสากล โดยใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเกณฑ์การคัดเลือกอาจารย์ผู้สอนดังต่อไปนี้

- 1) เป็นอาจารย์ที่สอนกลุ่มทักษะวิชาชีพพื้นฐานของภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563
- 2) มีประสบการณ์การสอนไม่น้อยกว่า 1 ปี

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และแบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ชุด และแบบสังเกต 1 ชุด ดังนี้

แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์สำหรับครูใหญ่และอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 3 ตอน

- ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนตัว
- ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์การจัดทำหลักสูตร
- ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์แนวทางการจัดทำหลักสูตร

แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์สำหรับอาจารย์ผู้สอน ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 3 ตอน

- ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนตัว
- ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์สภาพการจัดการเรียนการสอนดนตรีเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม กำหนดขอบเขตให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาโดยจัดวางตามการจัดการเรียนการสอนทั้งหมด 5 ด้าน ประกอบไปด้วย 1) ด้านหลักสูตรและเนื้อหา 2) ด้านครูผู้สอน 3) ด้านกิจกรรม 4) ด้านสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่ 5) ด้านการวัดและประเมินผล

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนดนตรีของเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดลทั้ง 5 ด้าน สามารถสรุปได้ ดังนี้

สภาพการจัดการเรียนการสอนดนตรี

1) ด้านหลักสูตรและเนื้อหา

จากการวิจัยพบว่า เตรียมอุดมดนตรีเป็นโรงเรียนประจำที่พัฒนาผู้เรียนทางด้านดนตรีทั้งดนตรีสากลและดนตรีไทย การจัดวางโครงสร้างหลักสูตรจะเป็นไปตามหลักสูตรของการจัดการอาชีวศึกษา โดยการจัดวางโครงสร้างรายวิชาจะอิงมาจากการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนดนตรีที่รัฐไวมาร์ของประเทศเยอรมัน โดยจะดูความเหมาะสมของรายวิชาที่ผู้เรียนต้องได้รู้ และนำมาปรับรายวิชาให้เข้ากับนักเรียนของที่เตรียมอุดมดนตรี ซึ่งทักษะวิชาชีพพื้นฐานเป็นวิชาที่ผู้เรียนทุกคนจะต้องเรียน ไม่ว่าจะเป็นเครื่องมือนอกดนตรีสากล หรือดนตรีไทย ทำให้ผู้เรียนทุกคนได้พัฒนาพื้นฐานทางด้านดนตรีได้เป็นอย่างดี ซึ่งรายวิชาในเทอม 1 ของภาคการศึกษา ประกอบไปด้วย วิชาทฤษฎีดนตรี 1 วิชาทฤษฎีดนตรี 3 วิชาทฤษฎีดนตรี 5 โสตทักษะและการอ่านโน้ต 1 โสตทักษะและการอ่านโน้ต 3 โสตทักษะและการอ่านโน้ต 5 การขับร้องและการออกเสียง 1 ทักษะคีย์บอร์ด 1 ทักษะคีย์บอร์ด 3 ประวัติดนตรีตะวันตก 1 ประวัติดนตรีไทย ม่วงวงใหญ่ 1 รูปแบบของดนตรี เครื่องดนตรีสากล

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนพบว่า จุดประสงค์ของการจัดเนื้อหาจะอ้างอิงตามคำอธิบายรายวิชาที่ทางโรงเรียนได้กำหนดไว้ ซึ่งครูผู้สอนจะเป็นผู้จัดวางเนื้อหาให้อยู่ในขอบเขตที่ได้วางไว้ โดยดูความต่อเนื่อง และความสอดคล้องกับแต่ละรายวิชา ทั้งนี้อาจารย์จะดูภาพรวมความเหมาะสมของเนื้อหาให้เหมาะสมกับระดับนั้นเช่นกัน โดยในแต่ละวิชาจะวางหัวข้อของเนื้อหาเอาไว้เพื่อเป็นโครงในการลำดับเนื้อหาของแต่ละสัปดาห์ และการจัดเนื้อหาการเรียนการสอนครูผู้สอนจะมีอิสระในการสรรหาและจัดวางเนื้อหาให้ผู้เรียนได้ด้วยตนเอง จึงง่ายต่อการปรับเปลี่ยน และเสริมเนื้อหาให้ผู้เรียน และง่ายต่อการหันเหความสนใจในเนื้อหาของผู้เรียน ปัจจุบันครูผู้สอนไม่เพียงแต่จัดการเรียนการสอนจากเนื้อหาในหนังสือเท่านั้น แต่การจัดเนื้อหาการเรียนการสอนจะมีการใช้สื่อต่าง ๆ เข้ามาเป็นส่วนสำคัญในการเรียนการสอน

2) ด้านครูผู้สอน

จากการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนทุกท่านใช้ประสบการณ์ในการสอนมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชาให้เหมาะสมกับผู้เรียนและก้าวทันกับการศึกษาในปัจจุบันให้มากที่สุด ครูผู้สอนจะมีการเตรียมการเรียนการสอนโดยวางแผนหัวข้อเนื้อหาที่สอนในแต่ละสัปดาห์ จากนั้นจะดูลำดับการเรียนการสอนก่อน-หลัง และปรับเปลี่ยนการสอนสัปดาห์ต่อสัปดาห์เพื่อความเหมาะสมและความสอดคล้องของเนื้อหาเก่าและเนื้อหาใหม่ ในลำดับการเรียนการสอนของแต่ละวิชา จะขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนมากจะปรับเปลี่ยนไปได้ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน และความตั้งใจของผู้เรียน ณ เวลานั้น

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนพบเจอจะเป็นสิ่งพบเกิดขึ้นจากนักเรียน ซึ่งจะเป็นเรื่องทั่วไป เช่น ผู้เรียนไม่ตั้งใจเรียน ไม่สนใจในรายวิชา ลอกการบ้าน รวมถึงมีพื้นฐานที่ไม่เท่ากัน ครูผู้สอนจึงใช้การพูดคุย ปรับทัศนคติของผู้เรียน ทำความเข้าใจผู้เรียนและช่วยเหลือผู้เรียนให้ได้มากที่สุด ครูผู้สอนจะมีความใกล้ชิดกับผู้เรียนทุกคน ทำให้ครูผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนให้เข้ากับผู้เรียนได้อย่างดี ด้วยจำนวนผู้เรียนของที่เตรียมอุดมดนตรีไม่ได้มีมากนักใน 1 ชั้นเรียน ครูผู้สอนจึงสามารถตรวจสอบผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง

3) ด้านกิจกรรม

จากการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนที่เตรียมอุดมดนตรีจะจัดเสริมขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาการเรียนการสอนมากขึ้น กิจกรรมการเรียนการสอนไม่ได้จัดขึ้นมานอกเหนือเพิ่มเติมหรือจัดขึ้นเป็นกิจลักษณะแต่กิจกรรมจะขึ้นอยู่กับเนื้อหาของวิชานั้น หากเป็นวิชาที่เป็นการเรียนเนื้อหาแบบทฤษฎี ก็จะเป็นการจัดกิจกรรมเช่น การถามตอบ การใช้สื่อการเรียนการสอนมาช่วยเสริมเนื้อหา เปลี่ยนจากการสอนจากผู้สอนอย่างเดียวเป็นการให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม ได้แสดงความคิดเห็นในเนื้อหามากขึ้น หากเป็นวิชาที่ใช้

การปฏิบัติก็จะเป็นการทำกิจกรรมในการเรียนการสอน รูปแบบของกิจกรรมจะขึ้นอยู่กับเนื้อหาของวันนั้น ครูผู้สอนจะใช้กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติและเข้าใจจากกิจกรรมที่ได้ลงมือทำด้วยตนเอง

จุดประสงค์ของกิจกรรมจะเสริมบรรยากาศการเรียนการสอนให้มีความน่าสนใจมากขึ้น ทั้งนี้ยังรวมถึง การสรรหารูปแบบการร่วมทำกิจกรรมในชั้นเรียนให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น นักเรียนจะสามารถมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนจากกิจกรรมที่ครูผู้สอนได้จัดขึ้น มากไปกว่านั้นในกิจกรรมบางรูปแบบครูผู้สอนจะมีการวัดและประเมินผลผู้เรียนเพื่อดูความเข้าใจในเนื้อหาหัวข้อนั้น

4) ด้านสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่

จากการวิจัยพบว่า ที่เตรียมอุดมดนตรีในเรื่องของสื่ออุปกรณ์และสถานที่ที่มีความพร้อมในทุกด้าน สื่อและอุปกรณ์มีการนำมาใช้อย่างครบถ้วนเพื่อสนับสนุนการเรียนเนื้อหาให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุด การใช้สื่อครูผู้สอน จะใช้ทำการจัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอนขึ้น โดยสรุปเนื้อหาสาระสำคัญในวิชานั้นออกมา โดยในการเรียนการสอนจะมีการนำสื่อออนไลน์ อย่างเช่นแสดงตัวอย่างจากการเปิดวิดีโอในยูทูป การเปิดเสียงดนตรีใหม่ที่สามารรถค้นคว้าได้อย่างหลากหลาย หรือเนื้อหาบางอย่างจากอินเทอร์เน็ตคัดกรองมาปรับใช้ในการเรียนการสอนค่อนข้างมาก รวมถึงมีการจัดทำพาวเวอร์พอยต์ขึ้นเพื่อเป็นอีกสื่อหนึ่งในการเรียนการสอน สำหรับอุปกรณ์ในชั้นเรียนจะมีพร้อมทั้ง คอมพิวเตอร์ ลำโพงขยายเสียง การฉายโปรเจคเตอร์ กระดานไวท์บอร์ด กระดานบรรทัด 5 เส้น กระดานสมาร์ทบอร์ด และเปียโน

สำหรับสถานที่ สภาพห้องเรียนมีบรรยากาศที่ดีห้องเรียนมีขนาดที่ไม่เล็กและไม่ใหญ่จนเกินไป อาจารย์ผู้สอนสามารถมองเห็นนักเรียนได้อย่างทั่วถึง มีเครื่องปรับอากาศทำให้ผู้เรียนอยู่ในสภาวะที่เรียนได้อย่างสบาย การเก็บเสียงภายในห้องนับได้ว่าอยู่ในระดับที่ดี ห้องเรียนวิชาทักษะกีตาร์มีกีตาร์บอร์ดและहुฟิงให้ผู้เรียนครบถ้วน หน้าชั้นเรียนมีเปียโนไฟฟ้าของครูผู้สอนซึ่งสามารถฉายขึ้นทีวีที่อยู่ทั้ง 2 ผัง ของห้องให้ผู้เรียนได้เห็น การแสดงตัวอย่างการเล่นของครูผู้สอน ห้องเรียนวิชาฆ้องวงใหญ่มีเครื่องฆ้องวงใหญ่พร้อมสำหรับนักเรียนทุกคน ทั้งนี้ยังมีระนาดเอกระนาดทุ้มและเครื่องดนตรีประกอบจังหวะที่ใช้ในการเรียนการสอนอีกด้วย สำหรับวิชาเครื่องดนตรีสากลใช้ห้องแสดงดนตรีในการเรียนการสอน ซึ่งมีสถานที่กว้างขวาง สามารถวางเครื่องดนตรีให้นักเรียนได้เห็นอย่างดี ครูผู้สอนยังสามารถเปิดพาวเวอร์พอยต์ขึ้นโปรเจคเตอร์ ให้ผู้เรียนเห็นในห้องแสดงดนตรีอีกด้วย ถือว่ามีความพร้อมมากในทุกด้าน

5) ด้านการวัดและประเมินผล

จากการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนจะตั้งการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์กับเนื้อหาการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เข้าใจสาระเนื้อหา หรือสามารถปฏิบัติ และนำไปใช้ได้ รวมถึงให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดวิเคราะห์จากสิ่งที่ได้เรียนมา โดยจะปรับรูปแบบการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาของรายวิชา ในวิชาที่เป็นภาคของทฤษฎีจะใช้รูปแบบที่เป็นการเขียน วิชาที่เป็นภาคของการปฏิบัติจะใช้รูปแบบของการทำจริง และอาจมีการสอบข้อเขียนบ้างในบางรายวิชา โดยการกำหนดการสอบจะไม่มีกำหนดเป็นมาตรฐาน ครูผู้สอนมีอิสระในการออกแบบการสอบได้ตามความเหมาะสม โดยส่วนมากอาจารย์จะใช้การทำแบบฝึกหัดเป็นการเก็บคะแนนรวมถึงการสอบย่อย ความเข้าใจของเด็กเพิ่มเติมจากการสอบกลางภาค และการสอบปลายภาค

ครูผู้สอนส่วนมากประเมินผู้เรียนแบบรายบุคคล ดูความเข้าใจและพัฒนาการเรียนของผู้เรียนในชั้นเรียนของที่เตรียมอุดมดนตรีมีจำนวนนักเรียนไม่มากทำให้ครูผู้เรียนสามารถประเมินพัฒนาการของผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง ทำให้เข้าใจจุดเด่นและจุดด้อยของผู้เรียนแต่ละคน ทำให้สามารถเสริมส่วนที่ขาดหายไปของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรี

จากการวิจัยพบว่า เทคโนโลยีเป็นส่วนสำคัญอย่างมากที่ครูผู้สอนกล่าวถึงในการนำมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรและเนื้อหา เน้นการจัดเนื้อหาที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนมากที่สุด ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยครูผู้สอนมีบทบาทในการส่งเสริม วางโครงสร้างของเนื้อหา ให้ผู้เรียนได้พัฒนาทั้งความรู้ในการเรียนและทักษะต่าง ๆ ไปพร้อมกัน ใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนชั้นเรียน เช่น ส่งเอกสารประกอบการเรียนการสอน วีดิโอตัวอย่าง เทปการเรียนการสอน แบบฝึกหัด รูปแบบในการเรียนการสอนไม่ควรมีแต่การสอนแบบท่องจำเท่านั้น

นอกจากนี้ในการจัดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนจะต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการจัดรูปแบบกิจกรรมใหม่ รวมถึงการเชื่อมโยงเนื้อหาการเรียนการสอนให้เข้ากับความเป็นปัจจุบัน และสื่อเทคโนโลยีในที่มีบทบาทอย่างมาก ณ ขณะนี้ ในการจัดการเรียนการสอนยังต้องคำนึงถึงการเชื่อมโยงความรู้ให้เข้ากับทักษะที่ผู้เรียนควรมีในศตวรรษที่ 21 เพื่อนำสิ่งเหล่านี้ไปต่อยอดในการใช้ชีวิตและการทำงานจริงของผู้เรียน ทั้งนี้ครูผู้สอนเองไม่ควรหยุดนิ่งในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ควรมีการอัปเดตข้อมูลความรู้ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทันต่อข้อมูลในโซเชียลมีเดียที่มีอยู่อย่างหลากหลาย และควรเชื่อมโยงในการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถใช้ประโยชน์ในการค้นคว้าข้อมูลได้ด้วยตนเอง

การส่งเสริมผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศทางด้านดนตรีไม่เพียงแต่สอนเนื้อหาสาระเฉพาะรายวิชาเท่านั้น แต่ต้องปรับทัศนคติของผู้เรียนให้เห็นถึงความสำคัญของรายวิชาเพื่อที่จะนำความรู้ไปเชื่อมโยงและนำไปประยุกต์ส่งเสริมการบรรเลงดนตรี การจัดการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถรอบด้าน ทั้งด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติ รวมถึงสิ่งที่ขาดไม่ได้คือทักษะการเชื่อมโยง การคิดวิเคราะห์ และการนำไปใช้พัฒนาผู้เรียนได้มีความคิดสร้างสรรค์ คิดงานหรือ โปรเจค ที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียน ในการเรียนวิชาทักษะพื้นฐานนี้ไม่ว่าจะเป็นผู้เรียนสายดนตรีไทยหรือดนตรีสากล ต้องสามารถนำความรู้ที่เรียนมาผสมผสานต่อยอดในผลงานของตนเองได้ สิ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในการเรียนมากที่สุด คือให้ผู้เรียนได้ทำจริง เห็นจริง และสัมผัสจริง

ห้องเรียนที่ใช้เรียนในปัจจุบันไม่จำเป็นจะต้องเป็นโต๊ะเรียนในลักษณะนั่งเรียนอีกต่อไป ครูผู้สอนและผู้เรียนสามารถปรับเปลี่ยนพื้นที่ของชั้นเรียนได้ตามจุดประสงค์ของเนื้อหาในรายวิชานั้น การจัดชั้นเรียนจะต้องคำนึงถึงกิจกรรมที่ผู้เรียนจะได้กระทำ หากพื้นที่ในชั้นเรียนเอื้ออำนวยในการทำกิจกรรมก็จะส่งผลให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติอย่างเต็มที่ อุปกรณ์ภายในห้องเรียนควรมีให้พร้อมต่อการใช้งาน เนื่องจากปัจจุบันการสิ่งที่สามารถอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนนั้นมีมากขึ้น หากนำมาใช้ให้ถูกจุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน จะส่งเสริมความเข้าใจในการเรียนของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

การวัดและประเมินผลสามารถกระทำได้หลากหลายรูปแบบมากขึ้น เช่น การประเมินพัฒนาการของผู้เรียนในชั้นเรียน การพูดคุยถามตอบ การวัดและประเมินผ่านกิจกรรมและโปรเจค การวัดและประเมินผลไม่ควรมีแค่การทดสอบผ่านกระดาษเพียงเท่านั้น ผู้เรียนแต่ละบุคคลมีพัฒนาการในการเรียนรู้ที่ต่างกัน หากครูผู้สอนสามารถวัดและประเมินผลได้ถูกจะสามารถช่วยเหลือผู้เรียนในการเรียนรู้ได้อย่างดี ทั้งนี้ผู้เรียนควรสามารถวัดและประเมินผลตนเองได้เพื่อที่จะได้แก้ไขและพัฒนาตนเองได้ต่อไป

สรุปและอภิปรายผล

ผลจากการศึกษาวิจัยมีข้อค้นพบที่น่าสนใจหลายประการ ซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผลโดยมีรายละเอียดดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ผู้วิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนของเตรียมอุดมดนตรีเน้นส่งเสริมทักษะที่ผู้เรียนควรมีในศตวรรษที่ 21 โดยผู้เรียนต้องมีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ เชื่อมโยงความรู้ รวมถึงการบูรณาการความรู้ในแต่ละรายวิชาเพื่อพัฒนาทักษะในการบรรเลงดนตรีของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับทักษะในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ไขปัญหา รวมถึงทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ อีกทั้งรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของเตรียมอุดมดนตรีเป็นลักษณะของอาชีวศึกษา ทำให้รายวิชามีความหลากหลาย ส่งผลให้การจัดรูปแบบการเรียนการสอนรวมถึงกิจกรรมการเรียนการสอนสามารถปรับเปลี่ยนตามลักษณะเนื้อหาของรายวิชา นอกจากนี้ยังมีการนำเทคโนโลยีและอุปกรณ์ต่าง ๆ มาอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนในชั้นเรียนอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญา เวสารัชช์ และคณะ [8] ได้กล่าวไว้ว่าหลักการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน ผู้เรียนควรมีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ ไตร่ตรอง ในการสอนจะต้องมีรูปแบบใหม่ที่ไม่ใช่การท่องจำแต่พัฒนาการสอนด้วยเทคนิคที่หลากหลายให้สอดคล้องกับกลุ่มของผู้เรียน รวมถึงผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้จากการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ และนำความรู้ไปปรับใช้ต่อตนเองให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ประเด็นที่สอง ผู้วิจัยเห็นว่าจัดการเรียนการสอนของเตรียมอุดมดนตรี จะเน้นการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Center) โดยมีอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน (Facilitator) ทั้งนี้อาจารย์ผู้สอนจะดูการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละบุคคล รวมถึงวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ซึ่งจำนวนผู้เรียนของที่นี่มีจำนวนที่เหมาะสมทำให้อาจารย์ผู้สอนสามารถตรวจสอบและดูแลผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง นอกจากนี้อาจารย์ผู้สอนยังคำนึงถึงการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนจะสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ต่อยอดได้ ซึ่งสอดคล้องกับธวัชร์ บุญเลิศ [9] ที่ได้กล่าวเรื่องการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ว่า การเรียนรู้ในลักษณะนี้ผู้เรียนจะสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองจากการแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ในขณะที่ครูผู้สอนสนับสนุนเสริมแรง และเป็นผู้ช่วยเหลือให้บรรลุเป้าหมาย และทิศนา แชมมณี [10] ได้กล่าวถึงเรื่องการจัดเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงการเข้าร่วมในการทำกิจกรรมของผู้เรียนความต้องการ และประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ โดยการจัดการเรียนการสอนจะต้องเน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้ และสามารถเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียนได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับสมศักดิ์ เอี่ยมคงสี [11] ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนแบบที่ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้เป็นการเรียนรู้ลักษณะของการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จริง และพัฒนาให้ผู้เรียนได้หาความรู้ด้วยตนเอง และสอดคล้อง ทั้งนี้ชนาธิป พรกุล [12] ได้กล่าวถึงการประเมินตามสภาพจริงไว้ว่า การประเมินตามสภาพจริงสามารถประเมินพัฒนาการของผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่องในด้าน ความรู้ ความคิด พฤติกรรม และการปฏิบัติของผู้เรียน โดยวิธีการนี้เป็นการประเมินที่เป็นส่วนสำคัญในการจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ประเด็นที่สาม ผู้วิจัยเห็นว่าครูผู้สอนให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนมากขึ้น เช่น ค้นหาข้อมูลผ่านเว็บไซต์ต่าง ๆ ทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ ค้นหาตัวอย่างของเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอน ส่งข้อมูลหรือเอกสารในการเรียนการสอน รวมถึงมีการให้ผู้เรียนได้ทำและส่งการบ้านหรือแบบฝึกหัดผ่านการใช้เทคโนโลยีอีกด้วย การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนไม่เพียงแต่จะอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนเท่านั้น แต่ยังเพิ่มความสนใจในการเรียนของผู้เรียนอีกด้วย และยังพบว่า ผู้เรียนจะสนใจการเรียนการสอนในรายวิชาที่มีการใช้เทคโนโลยีมากกว่าการเรียนการสอนที่ใช้การสอนแบบเขียนกระดาษ หรือการใช้การท่องจำเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนที่มีการใช้เทคโนโลยีจะเกิดรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย ส่งเสริมให้การเรียนการสอนเกื้อหนุนกับผู้เรียนที่มีการเรียนรู้ที่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะ ใจฉลาด [13] ได้กล่าวไว้ว่า ครูผู้สอนต้องมีความสามารถในการบูรณาการ คิด วิเคราะห์ เลือกกิจกรรม และพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย รวมถึงสมศักดิ์ เอี่ยมคงสี [11] ได้กล่าวเพิ่มเติม

ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความสามารถในรูปแบบบูรณาการ สามารถคิดวิเคราะห์ แก้ไข รวมถึงสามารถพัฒนาการสอนของตนเองให้สูงขึ้น และนอกจากนี้ต้องมีการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาเทคนิค วิธีการเรียนการสอน และกิจกรรมในการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับเบญญาภา คงมาลัย [14] ได้กล่าวไว้ว่า เทคโนโลยีเป็นสิ่งที่ควรนำเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะในการจัดการความรู้ การทำงาน และการก้าวทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน

ประเด็นที่สี่ ผู้วิจัยเห็นว่าสถานที่เตรียมอุดมดนตรีมีความพร้อมในทุกด้าน ทั้งบรรยากาศของโรงเรียน การจัดห้องเรียน และความหลากหลายของห้องเรียน เช่น ห้องเรียนสำหรับการเรียนบรรยาย ห้องเรียนเครื่องดนตรี ห้องแสดงดนตรี รวมถึงห้องซ้อมดนตรี ในแต่ละห้องจะจัดอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนอย่างครบถ้วน ซึ่งจะประกอบด้วยโปรเจคเตอร์ คอมพิวเตอร์ ลำโพง กระดาน Smartboard ทีวี รวมถึงเครื่องดนตรีที่มีความพร้อมในการใช้งาน ส่งผลอาจารย์ผู้สอนสามารถปรับใช้สื่อกับอุปกรณ์ที่มีได้อย่างดี ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า

“สถานที่ต้องเอื้อกับทุก ๆ จุดประสงค์ของการเรียนโรงเรียนนั้น ๆ พุดง่าย ๆ ในวิชาทฤษฎีหลาย ๆ อย่าง ต้องเอื้ออำนวย เช่น การใช้สื่อการเรียนการสอน คอมพิวเตอร์ สไลด์ กระดาน ต่าง ๆ ตลอดจนถึงนั่งเรียน สถานที่ตำแหน่งต้องเหมาะสมอยู่แล้ว นอกจากนั้นคือการเรียนของนักเรียนไม่มีวิชาเดียวมันมีวิชาอื่นด้วย เพราะฉะนั้นทุกห้องเรียน ทุกสถานที่เรียนต้องเหมาะกับวิชานั้น ๆ ในบริบทโดยรวมต้องเอื้อต่อการเรียนในหลายวิชาที่จะมาต่อกันของนักเรียนในโรงเรียน รวมถึงสถานที่ที่จะพักผ่อนหย่อนใจ สถานที่ต้องสิ่งที่เหมาะสมกันทุกอย่าง ตอบโจทย์ทุกอย่าง ทั้งการเรียนรู้ การซ้อม การพักผ่อน และการแสดงด้วยต้องมีสถานที่สำหรับการแสดงได้”

จากคำกล่าวนี้เห็นได้ว่า สถานที่ที่มีความพร้อมที่ดีจะส่งผลให้การเรียนการสอนในแต่ละรายวิชาประสบผลสำเร็จมากทั้งกับครูผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับอารมณ์ ใจเที่ยง [15] ได้กล่าวไว้ว่า ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ที่ดีหากมีสภาพแวดล้อม สภาพห้องเรียน บรรยากาศในห้องเรียน สิ่งอำนวยความสะดวก และสถานที่เรียนที่ดีที่สามารถส่งเสริมการเรียนการสอนของผู้เรียนได้

ประเด็นที่ห้า แนวทางในการจัดการเรียนการสอนดนตรี พบว่าอาจารย์ผู้สอนจะเน้นการจัดการเรียนการสอนที่ตัวผู้เรียนเป็นหลัก มุ่งให้ความสำคัญกับพัฒนาการของผู้เรียนทั้งด้านเนื้อหาและการประยุกต์พัฒนาทักษะการบรรเลงดนตรี ทั้งนี้อาจารย์ผู้สอนจะเน้นการนำเทคโนโลยีเข้ามาประกอบการจัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย การปรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนต้องปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย นอกจากนี้ต้องเสริมให้ผู้เรียนได้ทักษะที่ควรมีในศตวรรษที่ 21 และอาจารย์ใหญ่ให้ความเห็นถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนในเรื่องของการใช้ประโยชน์จากการจัดการเรียนการสอนแบบชั้นเรียนออนไลน์ หรือที่เรียกว่า “Hybrid Learning” เพื่อให้ตอบสนองกับการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในหลายระดับ การเรียนแบบหนึ่งเดียวที่ทุกคนต้องเรียนเหมือนกันควรจะหายไป ควรจะพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล สำหรับการเรียนในชั้นเรียนควรจะเน้นไปที่การปฏิบัติมากกว่า

“... In online, students can do and read every assignment at the beginning and when they come to class they come for practical not for theory, they can do all of that online... more and more, we called it “Hybrid learning”. The idea is that every student will learn at their own pace... they can work online independently... we are moving to world no classroom teaching and learning environment. We will still have a classroom and the teacher will have a timetable but it will be much more fluent. It might not be every kid in every class in every time, the room will be like a co-working space...” [16]

จากคำกล่าวนี้เห็นได้ว่า แนวทางการจัดการเรียนของเตรียมอุดมดนตรี เป็นการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) พัฒนารูปแบบจากการเรียนแบบอาจารย์สอนผู้เรียนนั่งเรียนอย่างเดียวเป็นการเรียนแบบออนไลน์เพิ่มมากขึ้น ทำให้ผู้เรียนมีอิสระในการค้นคว้าหาข้อมูลตามความสามารถของผู้เรียน อีกทั้งยังพัฒนาการ

เรียนการสอนสู่รูปแบบของการเรียนผ่านสื่อดิจิทัล ซึ่งการเรียนการสอนนั้นจะเน้นไปที่ความแตกต่างของแต่ละบุคคล และพัฒนาผู้เรียนแต่ละบุคคลให้เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งสอดคล้องกับอนุสร หงษ์ขุนทด [17] ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้แบบผสมผสานเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ใช้วิธีการสอนแบบดั้งเดิมและแบบออนไลน์ ผสมผสานกัน โดจะประยุกต์และออกแบบวิธีการ รูปแบบ และกิจกรรม ผ่านการใช้สื่อต่าง ๆ เน้นการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นสามารถตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคลได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ครูผู้สอนไม่ควรจัดการเรียนการสอนตามแผนการสอนของครูผู้สอนแต่เพียงผู้เดียว ทั้งนี้ควรคำนึงถึงการจัดการเรียนการสอนที่มีรูปแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยครูผู้สอนควรมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทักษะและความต้องการของผู้เรียนแต่ละบุคคลเป็นหลัก

2. ความพร้อมของสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่ ส่งผลอย่างมากต่อการจัดการเรียนการสอนให้เกิดคุณภาพ ดังนั้นครูผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนให้เกิดรูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้สื่อ อุปกรณ์ และสถานที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3. การเรียนรู้แบบผสมผสานควรเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่นำไปใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนของการเรียนในทุกรายวิชา เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนรุ่นใหม่ และการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยนี้มุ่งศึกษาการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนในกลุ่มทักษะวิชาชีพพื้นฐานเพียงเท่านั้น ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในด้านความคิดเห็นของผู้เรียนเพิ่มเติมในด้านการจัดการเรียนการสอน

2. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับ การเปรียบเทียบหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนที่สอนดนตรีในระดับมัธยมศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาออกมาเป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรดนตรีในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และพัฒนามาตรฐานหลักสูตรการเรียนการสอนดนตรีต่อไป

3. ควรมีทำวิจัยเกี่ยวกับ การศึกษาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับมัธยมศึกษาของต่างประเทศเพื่อที่จะได้นำมาพัฒนาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนของประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

[1] สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (ม.ป.ป.). *แนวทางการจัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

[2] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). *สภาวะการศึกษาไทย ปี 2557/2558 “จะปฏิรูปการศึกษาไทยให้ทันโลกในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างไร”*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.

[3] พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551. (2551, 5 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 125 ตอนที่ 43 ก. หน้า 1-24.

[4] สุกรี เจริญสุข. (2555). *โครงการพัฒนาวิชาชีพดนตรีสู่ความเป็นเลิศ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล หลักสูตรเตรียมศิลป์ Pre-College Boarding School*. นนทบุรี: หิณ หยาง การพิมพ์.

[5] ธิติ ปัญญาอินทร์. (2553). *การจัดการเรียนการสอนวิชาทฤษฎีดนตรีสากลของครูผู้สอนดนตรี ในโรงเรียนมัธยม จังหวัดบุรีรัมย์*. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

[6] นคร วงศ์ไชยรัตนกุล. (2554). *การเรียนการสอนดนตรีสากลของวิทยาลัยนาฏศิลป์ในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- [7] ฤกษ์ เตือนหทัย. (2560). แนวทางการจัดการเรียนการสอน รายวิชาเพิ่มเติม (ดนตรีไทย) สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในจังหวัดกรุงเทพ. สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- [8] ปรัชญา เวสารัชช, และคณะ. (2550). ประมวลสาระชุดวิชาบริบททางการศึกษา หน่วยที่ 1-4. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- [9] ธวัชร์ บุญเลิศ. (2549). สภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- [10] ทิศนา ขมมณี. (2560). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [11] สมศักดิ์ เอี่ยมคงสี. (2561). การจัดการห้องเรียนในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: ทริปเฟิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- [12] ชนาธิป พรกุล. (2551). การออกแบบการสอน การบูรณาการ การอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [13] นงลักษณ์ ใจฉลาด. (2557). ทิศทางการจัดการเรียนการสอนยุคใหม่ในระดับอุดมศึกษา. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 8(2), 1-12.
- [14] เบญญาภา คงมาลัย. (2556). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการความรู้ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [15] อารณ ใจเที่ยง. (2553). หลักการสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 5 ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- [16] Richard Ralphs. (2563, 4 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย ธัญญ์รัศม์ ดิถีดำรงค์สกุล ที่เตรียมอุดมดนตรีวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล. (บทสัมภาษณ์).
- [17] อนุสร หงษ์ขุนทด. (2558). การพัฒนารูปแบบระบบการเรียนแบบห้องเรียนกลับด้านผ่านสื่อ 3 แบบ ด้านทักษะดนตรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.